Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 248. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го ГРУДНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 27, 1956. No. 248. VOL. LXIII.

МАДЯРСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ ЦЕ ПОЧАТОК КІНЦЯ СВІТОВОГО КОМУНІЗМУ — ЗАЯВЛЯЄ НІКСОН

Вашингтон. — В перший день Різдва, увечорі 25 грудня, віце - президент Ніксон, який з доручення през. Айзенгавера відбув поїздку до Австрії, виступив у програмах п'яти радіо і телевізійних стацій із закликом збільшити вдвоє допомогу для мадярських втікачів, які своїм геройським спротивом збройній силі Москви започаткували кінець міжнародного комунізму. До країн поза залізною заслоною передано промову Ніксона через радіостації „Голосу Америки" та американських збройних сил. Промовляючи до американського народу і вітаючи його з Різдвом Христовим, віце-президент Ніксон підкреслив, що чотири дні тому він перебував на австрійсько-мадярській границі, де тисячі мадярів тікає із неволі на свободу. В цьому своєму намаганні вирватися з рабства ці втікачі доконують неправдоподібних подвигів: так — одна мати заспала з допомогою наркотиків свою дитину, щоб вона не кричала під час втечі; знову ж один інвалід, що втратив обидві ноги під час другої світової війни переповз дослівно на колінах відстань 6 миль до кордону, щоб тільки дістатися на свободу. Ці приклади — за словами Ніксона — доказують, яким духом і завзяттям сповнені мадярські борці за свободу і все населення Мадярщини. Закінчив свою промову Ніксон закликом до всього американського народу підтримати своїми щедрими пожертвами допомогову акцію для мадярських втікачів, започатковану Американським Червоним Хрестом і всіма приватними допомоговими установами. — Вернувшися з Австрії до ЗДА в навечер'я Різдва, віце-президент Ніксон заявив журналістам, що мадярські жертви життя і крови, і безнадійна, здавалося б, боротьба мадярських повстанців з совєтським терором і танками — не пішли надаремне. У висліді посвяти мадярських повстанців міжнародний комунізм зазнав смертельного удару, з якого він вже не може піднестися. Мадярська революція стала велетенською поразкою для Москви і комунізму. Цілих десять років комуністи мали виключну повну контролю над Мадярщиною. Вони зосередили всі свої намагання, щоб здобути прихильність інтелектуалів, студентів і робітників. І саме ці групи мадярського населення почали і повели повстання проти комуністичного режиму. — У висліді своєї поїздки віце-президент Ніксон рекомендував урядові і Конгресові допустити до ЗДА більшу кількість мадярських втікачів і збільшити урядову допомогу для них.

Губернатор Шіверс має найменувати пані Гоббі на сенатора ЗДА

Вашингтон. — Губернатор стейту Тексас Аллан Шіверс плянує призначити колишню секретарку здоров'я пані Овіту К. Гоббі на сенатора ЗДА і тим способом підтримати президента Айзенгавера. Ця номінація мала б відбутися таким способом. Дня 14-го січня впівночі резиґнує з свого становища сенатор Прайс Деніел, щоб вполудне 15 січня скласти присягу на губернатора стейту Тексас. Впродовж тих 12-ох годин губернатор Шіверс має право найменувати нового сенатора, який виконуватиме цю функцію аж до окремих додаткових виборів, які зможуть відбутися на весні 1957 року. Губернатор Шіверс, хоч демократ, підтримував президента Айзенгавера в 1952 і 1956 роках. Пані Гоббі була секретарем здоров'я, виховання і добродійности від 11-го квітня 1953 р. до 1955 року, коли вона зрезиґнувала з цього становища внаслідок недуги свого чоловіка, колишнього губернатора і видавця щоденника „Ди Гавстон Пост".

Невідомий злочинець алярмує поліцію повідомленням про підкладені бомби

Ню Йорк. — Невідомий злочинець на саме Різдво 25-го грудня аж три рази телефонував до готелю „Словн Гавз" та до двох кінотеатрів в Ню Йорку про те, що нібито в цих будинках підкладена бомба. Поліція перешукала всі три будівлі і не знайшла в них нічого небезпечного. Та 24-го ґрудня, мабуть той самий злочинець підложив бомбу в телефонічній будці Публічної бібліотеки при П'ятій евеню. Бомбу викрив урядовець бібліотеки Дейвід Круз, який хотів телефонувати в приватній справі. Ця бомба своєю будовою нагадує того злочинця-психопата, який впродовж 16-ох років підклав вже 32 подібні бомби. 24 квітня 1951 року подібні бомби експльодували в будинку цієї бібліотеки, але не спричинили більшої шкоди. Поліція забрала бомбу до окремого сховку, де буде її переховувати впродовж 72 годин, а після того часу, якщо сама не вибухне, то її розмонтують.

В АМЕРИЦІ

● **Адміністрація стейтової** в'язниці в Колумбусі, Огайо, звільнила д-ра Семюела Шеперда від праці санітара, хоч і виправдала з пороблених йому закидів в спричиненні смерти двох в'язнів — пацієнтів в'язничного шпиталю.

● **У зоопарку** в Колумбусі Огайо 22-го грудня народилася перша в неволі самичка-ґорила, яка важить тільки 4½ фунти. Її тримають в інкубаторі, годують щотри години харчами, подібними, як годують людську дитину.

● У 1955 році через Атлантик переплило з Америки (ЗДА і Канади) до Европи і з Европи до Америки 964,000 пасажирів. Цього року це число становило в половині грудня — 985,000, а до кінця року воно може дійти до мільйона. Це буде новий рекорд кількости корабельних пасажирів.

● **Президент Айзенгавер** переміг Адлея Е. Стівенсона більшістю 9,553,349 голосів. Він дістав 57.28 відсотка всіх голосів, а в виборах 1952 року — тільки 55.4 відсотка. Всіх голосів цього року віддано — 62,118,936, а в 1952-ому році — 61,551,919. Цього року число управнених до голосування виносило 102,743,000 осіб.

● **Кардинал Спеллман** із Ню Йорку в пастирському посланню закликає вірних підшукувати працю та мешкання для мадярських втікачів, які прибувають до ЗДА.

● **Нюйоркський фінансіст** Бернард М. Барух подарував міській управі 10,000 долярів на закупно двох островів на схід від Стетен Айленду — Свинбирна та Гофмана. Ці острови мають з'єднати, щоб зробити на них парк, де могли б відбуватись забави, пікніки та аматорська риболовля. Новий парк буде вчетверо менший від Центрального парку (250 акрів).

● **Президент Айзенгавер** пропонує частину прибутку з інавґураційного балю, що відбудеться 21-го січня 1957 р., призначити на мадярських втікачів. Голова інавґураційного комітету Роберт В. Флемінґ погоджується з цією пропозицією, якщо тільки буде надвишка прибутків над видатками.

Президент і весь нарід відзначували Різдво старим американським звичаєм

Вашингтон. — Президент Айзенгавер відзначив цьогорічне Різдво Христове старим американським звичаєм в родинному колі в Білому Домі. Подібно в родинних колах відзначували те свято і всі інші американські родини, які збиралися при різдв'яному обіді. В усіх церквах, які відзначають свято за григоріянським календарем, відбувалися Богослужби, по найбільшій часті о 12-ій годині вночі. Навіть негарна погода не стримала людей від того, щоб відвідували свої родини та обмінювалися традиційними подарунками. Президент Айзенгавер вітав у себе свого сина майора Джана, який з родиною прибув до Білого Дому. Президент вітав гостей при вході до Білого Дому. Крім сина Джана, також свою невістку Барбару та чотирьох внуків — однорічну Мері Джейн, 8-річного Дейвіда, 7-річну Барбару Анну та 4-річну Сусанну. На прийнятті в Президента була присутня і його теща пані Джан Давд. Президент взяв на руки наймолодшу онуку Мері та сказав до фотографів, що тепер стає нянькою. — Під ялинкою родина Президента обдарувала себе з приводу Різдва Христового та спокійно засіла до обіду, на якому головною стравою було індиче м'ясо, — бо жадні наглі справи не відривали Президента від родинного кола.

38 „олімпійців" прибули до ЗДА

Сан Франсіско. — 38 олімпійських атлетів із-за залізної заслони, які під час ігрищ в Австралії вибрали волю, 24-го грудня прилетіли до ЗДА. На летовищі їх вітали коло 150 осіб, головним чином американських мадярів та губернатор Каліфорнії Ґудвін Дж. Найт, який вітав прибулих словами „Бог привів вас сюди". Між новоприбулими були 34 мадяри і 4 румуни; (21 мадярський атлет і 9 мадярських атлеток та 4 румунські атлети й 4 мадярські журналісти). 37 осіб із новоприбулих втікачів провели Різдвяні свята в мадярських родин в околиці Сан Франсіско, а 16-річна пливачка Зуза Ордоґ відлетіла до Мерсер Айленд, Вашингтон, разом з американською пливачкою Ненсі Ремі, в родині якої вона буде жити.

687 осіб згинули в автових катастрофах

Ню Йорк. — Число вбитих осіб на шляхах цієї країни під час чотирьох вільних днів в зв'язку зі святами Різдва Христового становить 687 і є рекордовим числом в історії ЗДА. Крайова Рада Безпеки в Шикаґо передбачала, що в автових катастрофах згине коло 660 осіб, та дійсність виявила, що те передбачування не здійснилося, бо внаслідок злої погоди (сніги та ожеледа в деяких стейтах) було більше нещасливих випадків, і число 687 може ще дещо збільшитися. Крім того, 45 осіб згинули внаслідок пожеж, і кількадесят осіб в інших нещасливих випадках, так що цього року під час різдвяних вакацій внаслідок нещасливих випадків згинуло більш як 800 осіб. Нюйоркський губернатор Аверел Гарриман скликав всіх посадників міст та поліційних шефів на конференцію 18-го січня, щоб нарадитися, як би то зменшити число катастроф на шляхах цього стейту.

КОНФЕРЕНЦІЯ ГРУП ЦЕНТРАЛЬНО І СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ ВІДБУЛА НАРАДИ

Ню Йорк. — Минулої суботи 22-го грудня, тут в Естонському Домі при 34-ій вулиці відбулась пленарна сесія створеної недавно Конференції Американців Центрально і Східньо - европейського походження, в якій взяли участь представники 10 етнічних груп. Український Конґресовий Комітет заступали на цій нараді його президент Д. Галичин, секретар І. Білинський та редактор „Українського Бюлетеню" п. В. Душник. Головним предметом нарад був статут і політична плятформа організації. Кожна група представила свої предложення. Від української групи склав відповідну декларацію ред. Душник, при чому всі українські пропозиції до статута і плятформи були прийняті. Крім того приготовано відповідну заяву для преси, в якій відповідне місце і увагу віддається поодиноким поневоленим Москвою націям, в тому і Україні. На закінчення обрано Екзекутиву організації, до якої увійшли по-одному представникові з кожної групи. Ця ширша Екзекутива має обрати з-поміж себе вужчий Екзекутивний Комітет. Нарадами проводив президент групи, монсіньйор Йонас Бальконас.

ЗАВЕРШЕНО ПІДГОТОВУ ДО ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — З Українського Конґресового Комітету інформують, що тут остаточно завершено підготову до великої української політичної маніфестації, яка має відбутись, старанням УКК та при співпраці місцевих репрезентацій метрополітальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі, в найближчу неділю, 30-го грудня, о год. 2-ій по полудні у великій залі Мангеттен Сентер при 34-ій вулиці і 8-ій евеню. Головним промовцем на цій маніфестації буде, як уже повідомлено, секретар праці в уряді президента Айзенгавера, Джеймс П. Мічел. Інші промовці: сенатор Герберт Лімен, конґресмен Майкел Фіґен, редактор журналу „Ворлд Афферс" о. д-р Дж. Торменґ, член мадярського Революційного Комітету і учасник мадярського повстання Арбат Газасси, довголітній в'язень совєтських концентраційних таборів проф. д-р Остап Станіславський, голова маніфестаційного комітету і президент УКК Д. Галичин, голова УКК проф. Л. Добрянський, заст. голови маніфестаційного комітету і голова місцевого Об'єднаного Комітету мґр. Р. Гуглевич та інші. Між виступами промовців будуть відповідні мистецькі точки. Організатори маніфестації ще цією дорогою звертаються до всіх наших громадян метрополітальної округи, закликаючи їх до якнайбільш масової участи в цій важливій для української визвольної справи маніфестації.

Джеймс П. Мічел, секретар праці, що виступить на українській політичній маніфестації в Ню Йорку в неділю 30-го грудня ц. р.

ВІЙНА ПРИПИНИЛА РІЗДВЯНУ ПРОЩУ ДО ВИФЛЕЄМУ

Прочани з багатьох країн, що під час цьогорічного Різдва хотіли відвідати місце народження Ісуса у Вифлеємі, вичікують на ізраїльсько-йорданському кордоні на дозвіл перейти через здемілітаризовану зону, яка внаслідок останніх воєнних подій розділює Ізраїль і Йорданію.

Єгипет зажадав відшкодування за втрати, спричинені війною

Об'єднані Нації. — Єгипет зголосив на руки генерального секретаря Даґа Гаммершилда вимогу, щоб той поставив на денний порядок нарад Генеральної Асамблеї резолюцію про „відповідну рекомпенсату" за втрати, що їх зазнав Єгипет внаслідку англо - французько - ізраїльського наїзду. У листі Єгипту наводиться конкретний текст такої резолюції, при чому Єгипет каже заплатити собі не тільки за безпосередні шкоди, зазнані, наприклад, від ворожого бомбардування, але й від перервання плавби Суезьким каналом та понищення інсталяцій каналу, що, як відомо, зробили самі єгиптяни. Англія, Франція і Ізраїль заявили, що коли б та резолюція появилася на денному порядку нарад, то вони зголосять контрвимоги на відшкодування за втрати, що їх вони зазнали внаслідку акції єгипетського уряду. Зокрема Ізраїль обвинувачує Єгипет в усіх втратах у людях і майні від 1949 року, себто від часу перемир'я, що його, мовляв, Єгипет систематично по нинішній день ламає.

Перший американський журналіст прибув до комуністичного Китаю

Гонґ Конґ. — Вільям Ворті, американський журналіст, представник тижневика „Афро Амерікен" з Балтимору, Мериленд, переступив в останній понеділок 24 грудня кордон до комуністичного Китаю, діставши на кордонному мості комуно - китайську візу. 36-річний журналіст, мурин, поїхав до Китаю всупереч опінії державного департаменту, який відмовився видати візи журналістам, запрошеним комуно-китайським урядом та мотивував свою відмову тим, що не можна вдержувати нормальних взаємин з країною, яка все ще безправно в'язнить американських громадян. Проте Вільям Ворті поїхав за порозумінням і згодою від своїх хлібодавців, видавців і редакції названого часопису, з місією відбути інтерв'ю з ув'язненими американцями, як також американськими кол. вояками-неповоротцями і написати цикл статтей про відносини в комуністичному Китаї. Він підписав в американському ген. консуляті в Гонґ Конґу заяву зі зреченням всяких претенсій до американської влади за все, що його може стрінути в ком. Китаї, та заявив, що він свідомий того, що його можуть в ЗДА потягнути до відповідальности, але що його хлібодавці запевнили йому правну оборону.

Папа прийняв представників Індії

Рим. — Папа Пій XII прийняв на самі Різдвяні свята, у вівторок 25 ц. м., вранці індійського дипломата Е. І. Кідваі, який є шарже д'афером в Швайцарії і при Ватикані. Він постійно мешкає в Берні, а до Риму час до часу доїздить. Прийняття його Папою на поверх півгодинній приватній авдієнції в такий незвичайний день, коли Папа ніколи не приймає нікого стороннього і переводить день з своїми свояками, вказує на важливість вісток, що їх привіз індійський дипломат — коментує західня преса. Вона твердить, що Е. І. Кідваі дістав доручення від Неру поінформувати Папу про його розмови з президентом Айзенгавером і англійським прем'єром Іденом. Неру перебував під час свят у Лондоні. У четвер 27 ц. м. він мав відлетіти з Лондону і, в дорозі до Індії, зупинитися тільки на одну годину в Римі. Неру заповів, що він не зупиниться в Каїро для розмови з Насером.

Чу Ен-лай приїде з візитою до Варшави

Варшава. — Проголошено тут офіційно, що комуно-китайський прем'єр і міністер закордонних справ Чу Ен-лай прибуде з відвідинами до польського уряду в другій половині січня. Уряд Циранкевіча-Гомулки дуже вдоволений, бо сподівається від самого факту цих відвідин скріплення своєї позиції у відношенні до Москви. Польські комуністи твердять, що комуністичний Китай, лякаючися для себе зуніфікованої і сцентралізованої комуно-російської потуги, підтримує відосередні рухи комуністичних країн і тому теж підтримав польську „резолюцію" проти Москви в жовтні ц. р. Польські комуністи йдуть так далеко у своєму переконанні, що комуністичний Китай не погоджується з „сталінським" курсом, що вони твердять, що хрущовське розвінчання Сталіна прийшло від натиском комуно-китайців.

НОВІ ЗМІНИ В УРЯДІ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ

ГОСПОДАРСЬКІ НЕВДАЧІ В СССР СПРИЧИНИЛИ ДИМІСІЮ САБУРОВА

Москва. — Максим З. Сабуров, один із совєтських віце-прем'єрів, голова державної комісії для поточного плянування, — звільнений постановою совєтської ради міністрів з того останнього становища. На його місце призначено першого віце-прем'єра Міхаїла Первукіна. Сабуров належить до вузького кола совєтської олігархії, будучи членом Президії ЦК компартії і тому — за коментарями західньої преси — звільнення його з керівного господарсько-плянувального становища мусіло мати дуже поважні причини. Про „недоліки" в совєтському господарстві говорилося впродовж 5-денної сесії Центрального Комітету компартії СССР, яка закінчилась в понеділок 24 грудня. Вона майже виключно займалася господарськими і суспільними проблемами. Стверджено невиконання продукційної норми, передбаченої в останній п'ятирічці, для сталі, вугілля, цементу і будівельного дерева. Підкреслено приділення „замалої уваги" до житлового будівництва в останньому році, яке надалі залишається одною з найбільших болячок совєтського життя. Поза тим поручено знову прикладати всіх зусиль для підвищення продукції однаково у важкому промислі, як ужитковому та у сільському господарстві. Рішено предложити Верховному Совєтові новий 5-річний плян на р.р. 1956-60. Головними доповідачами були Ніколай Байбаков, голова державної комісії для довгореченцевого плянування, і Максим Сабуров, який, видно, не задовольнив своїх співпартійців і став предметом такої критики, що втратив одно з своїх керівних становищ. Однак він залишається надалі членом Президії ЦК Компартії. На тій сесії ЦК компартії не говорилось нічого про закордонно-політичні справи, для яких мабуть буде скликана окрема сесія. Зате говорено там — за вістками західньої преси — про „поширення автономії окремих совєтських республік". Однак годі покищо знайти у пресі ближчих даних до цієї справи. Поширилась вістка, що внедовзі має зректися свого становища голови Верховного Совєта, отже ніби „президент" СССР, маршал Клим Ворошилов, з уваги на своїх 75 років життя.

Гаммершилд вислав двох своїх співробітників до Каїро

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд вислав двох своїх близьких співробітників, свого асистента американця Андрю В. Кордієра та одного з заступників секретаря, африканця Альфреда Дж. Каціна, до Єгипту у зв'язку зі справою очищення Суезького каналу. Вони мають за завдання перевести розмови однаково з єгипетським президентом-диктатором Насером й іншими причетними до цієї справи єгипетськими властями, як теж із командантом „міжнародної поліції" генералом Бирнсом і ем. американським генералом Раймондом Вілером, фахівцем від технічних питань, зв'язаних з очищенням каналу, що вже від трьох тижнів перебуває в Єгипті. Англія і Франція закидають Гаммершилдові, що він дозволяє, щоб Нассер „поштовхував" ним і іншими репрезентантами ОН, і що Гаммершилд занадто піддається вимогам Нассера. Однак речник американського уряду заявив, що державний департамент має повне довір'я до Гаммершилда, як він намагається розв'язати практично справу очищення Суезького каналу, і що Гаммершилд, мовляв, не є типом людини, що нею можна „поштовхувати". Єгипет вже погодився на участь в очищувальній акції частини англо - французької технічної фльоти, з тим, щоб кораблі були неозброєні, обсаджені цивільною залогою і пливли під прапором ОН. Єгипетські вояки почали розміновувати Суезький канал, але до очищувальної акції все ще не приступлено.

Королева Єлисавета закликає до згоди в Коммонвелті

Лондон. — Англійська королева Єлисавета II звернулась у своєму цьогорічному різдвяному посланні з палким закликом до народів британського Коммонвелту проявляти взаємну „толеранцію, товариського духа і любов". Вона признала, що навіть між членами одної родини бувають „глибокі й гострі" непорозуміння, як вплив їхніх різних вдач і настроїв. Проте, мовляв, завжди приходить момент, коли ті суперечності кінчаються „остаточною гармонією". „Говорю про толеранцію, яка не є байдужністю, а бажанням зрозуміти, що й інші можуть мати слушність . . ." Королева виразно підкреслила бажання „скріпити і поглибити згоду і зрозуміння внутрі Коммонвелту". З інших політичних моментів вона заторкнула проблему політичних еміґрантів. „Зокрема в цей день родинного свята — сказала вона буквально — згадаймо про тих, які — як колись Свята Родина — були прогнані з їхніх домів війною чи насильством. Називаємо їх втікачами. Ото ж даймо їм правдиве прибіжище. Подбаймо, щоб для них і їхніх дітей знайшлось місце поєсред нас".

В СВІТІ

● **В Індонезії** 37-річний полковник Сімбольон проголосив себе цивільним і військовим володарем центральної Суматри, найбільшого й найбагатшого острова цієї держави. Уряд Алі Састрамідойо здеґрадував його і позбавив становища губернатора цієї провінції, але полк. Сімбольон злегковажив ті постанови. Він має за собою маси, озлоблені господарським хаосом і комунофільськими вихилясами центрального уряду.

● **У Польщі** проголошено нові інструкції для шкіл, в яких забороняється вчителям на власну руку вчити історії і соціяльно-економічних наук у високих школах за засадами „непорушного догматизму". Ці інструкції — за коментарями преси — зривають з „сталінськими методами" в шкільництві і передусім осуджують методи у відмежовуванні шкільництва в „соціялістичних країнах" від здобутків західньої науки.

● **У Бельфасті,** столиці північної Ірляндії, і в інших місцевостях заарештовано понад 30 осіб, в яких знайдено поважну кількість зброї і ірляндської націоналістичної літератури. Запроваджено сувору контролю приїжджих з Південної Ірляндії.

● **У Сіямі** не тільки мистецькі, але й політичні тріюмфи збирає американська популярна й джезова оркестра Бенні Гудмана, яка виїхала туди під авспіціями державного департаменту в ході виміни культурних цінностей з Сіямом. Ввічливість членів оркестри, які здебільша є й співаками, та музичний репертуар, в який входять також сіямські пісні включно з сіямським національним гимном, здобувають ансамблеві величезні успіхи, починаючи від королівського двору, на масах публіки в різних містечках закінчуючи. Бенні Гуман, мовляв, зробив для ЗДА в Сіямі більше, як усі дотеперішні амбасадори.

● **В СССР** видано декрет про боротьбу з „хуліганством". За вуличну бійку, голосну лайку, пиятику чи напаставання людей — арештуватимуть і засуджуватимуть на 15 днів ув'язнення.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АНГЛОМОВНИЙ ДОДАТОК ДО „ВЕСЕЛКИ"

Згідно з рішенням Головного Уряду Українського Народного Союзу, в дитячому журналі „ВЕСЕЛКА", який вже протягом трьох років появляється при „Свободі", зайдуть з найближчим січневим числом деякі зміни. Журнал появлятиметься вже не як вкладка, але як окремий журнал при „Свободі", друкуватиметься на доброму журнальному папері, в кольорах і висилатиметься вже не для всіх передплатників щоденника, але за окремою передплатою на саму „Веселку", що становить чотири доляри річно. Ці зміни введено на загальне домагання широкого загалу громадян, які бажали б, щоб наші діти діставали в руки свій журнал не тільки найкращий змістом, яким „Веселка" є від самого початку, але й у найкращій формі. Правда, з поліпшенням форми (папір, кольори та окремий друк і окрема поштова висилка) майже вдвоє збільшуються кошти видання цього вартісного і необхідного журналу, але Видавництво певне, що наше громадянство ці фонди поставить йому до розпорядження у формі передплат і масових пожертв на видавничий фонд.

Проте, до цих змін приходить ще одна, а саме: двосторінковий англомовний додаток і двомовні підписи під пригодами Богути-Багатиря. І так, як заповідження усіх змін в формі наш загал прийняв не тільки з апробатою, але й одушевленням, до англомовного додатку тут і там висловлюється деякі застереження, аргументуючи їх тим, що англійська частина в журналі „втрачених дітей не приверне", натомість відіб'ється некорисно на тих дітях, що читають по-українськи.

Очевидно, що В-во, рішаючись на введення англомовної частини у „Веселку", розглядало приблизно всі ті аргументи, що їх наводиться тепер у критичних заввагах поодиноких громадян. І коли все ж таки рішилось на таке доповнення, то в найглибшому переконанні, що аргументи „за" переважають аргументи „проти".

„Свобода" вже має деякий досвід із англомовним тижневим додатком для „старшої молоді", який появляється понад 20 років. Також і тоді були подібні застереження з подібними аргументами, але життя більше, ніж виправдало тодішнє рішення і саме при допомозі цього тижневика нашій спільноті пощастило вдержати при українстві чималу частину нашої тут народженої генерації, зорганізованої тепер у своїх лігах та клюбах. Що більше, саме англомовний тижневик при „Свободі" був для тієї генерації тим, чим для наших імігрантів і для нашої спільноти від самих її початків була й залишилась „Свобода". Кожному легко переконатись в тому, яку рішальну ролю відіграв англомовний Український Тижневик, з одного боку, в допомозі батькам виховувати своїх дітей в українському дусі, знайомити їх з українською історією, культурою, традиціями і взагалі українською справою, а з другого — в організації тієї молоді, в розвитку її свідомости та активности.

Це — про досвід з англомовним виданням для старшої молоді. Як Редакція і В-во уявляють собі англомовний додаток до „Веселки" та якими ще іншими мотивами вони в цьому керуються? Поперше, у „Веселці", на 16 сторінок друку, буде дві сторінки українського виховного і розваговото матеріялу англійською мовою для тих дітей, які по-українськи не читають і не говорять. Крім того, там будуть вміщувані найосновніші лекції з української мови, від азбуки починаючи. Очевидно, що діти, які говорять і читають по-українськи, можуть без того додатку обійтися, хоч і їм він може придатись для використання в американських школах, чи хоч би для того, щоб похвалитись таким журналиком перед американською дитиною в школі чи в сусідстві. Проте, таки найважливішим аргументом у цьому є діти, що не читають, або не читають і не говорять по-українськи. Ніде правди діти, що таких уже є чимало навіть серед новоприбулих.

Очевидно, що тих дітей, без уваги на їх кількість, не можна залишити напризволяще. Христос колись учив про пастиря, що залишив ціле стадо овець, шукаючи одної пропавшої. В цьому випадку „Веселка" шукатиме багатьох відсталих, не залишаючи при цьому і всього стада. Це є наше глибоке переконання, і такими міркуваннями в першу чергу подиктоване рішення в справі англомовного додатку. Очевидно, що це треба вважати також за початковий експеримент і, якби він, скажімо, впродовж одного року не виправдався, якби В-во не одержало наявних доказів того, що ця англомовна сторінка має свою практичну вартість, тоді не було б потреби її продовжувати. Але ми повинні зробити все можливе, щоб не тільки зберегти при українстві ту дітвору, яка є при ньому, але й здобути для українства тих, які від нього відстали, щонайменше для чистої совісти, спробувати це зробити. Віримо, що наш свідомий загал правильно оцінить ці зусилля і їх підтримає морально і матеріяльно.

МІСІЯ НІКСОНА І ПРОБЛЕМА ВТІКАЧІВ

Віце-президент Ричард Ніксон вернувся з своєї подорожі до Австрії, де він, як персональний репрезентант през. Д. Д. Айзенгавера, впродовж чотирьох днів студіював проблеми, безпосередньо і посередньо зв'язані з останньою повінню мадярських втікачів. Місія Ніксона була сполукою політичної маніфестації і харитативної акції. Одно і друге таке ненависне Москві, що вона не зуміла приховати своєї люті та виявила її знову потоком грубих лайок на сторінках совєтських газет. Роззухвалені безкарністю, з якою вони від тижнів поводяться на Мадярщині — за словами того ж Ніксона — як „різники", та осмілені безсиллям Об'єднаних Націй, вони, московські большевики, обурюються навіть на маніфестацію приязни і співчуття Америки у відношенні до тієї останньої жертви большевицького варварства. Проте американський нарід і весь вільний світ з найбільшим признанням оцінив той жест президента Айзенгавера, що ним ще раз підкреслено становище Америки у відношенні до Будапешту і Москви: коли ЗДА не прийшли зі збройною допомогою повстанцям, то проте не залишили в нікого найменшого сумніву, по чийій стороні їх симпатії і як вони оцінюють ролю совєтських танків у Будапешті.

Поза тією маніфестаційно-політичною сторінкою, місія Ніксона мала ще дуже ділову і дуже практичну ціль. Безпосередньо вона стосувалась питання, скільки ще мадярських втікачів могла б прийняти до себе Америка, яка спершу погодилась на 6.500 осіб, потім на 21.500. Але ті цифри були устійнювані тоді, коли не можна було ще охопити величезних розмірів того мадярського „ексодусу". До кінця минулого тижня, себто за перебування у Відні Ричарда Ніксона, число мадярських втікачів зросло вже до 150.000-ої маси. Правда, половина тієї громади, бо понад 70.000, вже від'їхала з Австрії на постійне чи тимчасове поселення до 20-х країн Европи і американського континенту. Проте табори втікачів в Австрії поповнюються буквально кожного дня і кожної години новими імігрантами. Що з ними діяти?

І цей запит наче автоматично викликав наступний: як узагалі підійти до проблеми втікачів, яка в перманенції існує вже 11 років, від кінця останньої війни? Адже Мадярщина — це не перший, а покищо останній етап на страдницькому шляху втікачів з країн комуністичного терору. І хоч безумовно за минуле десятиріччя західній світ зробив чимало добра в цій ділянці, почавши від відкинення большевицького принципу про примусову репатріяцію, почерез діяльність УНРРА і ІРО аж до діяльности Міжурядового Комітету для Европейської Міграції, уряду Високого Комісара Об'єднаних Націй для справ втікачів та двох американських надзвичайних іміграційних законів ДП-Акт і РР-Акт. А втім, усі ці благородні заходи не зуміли виминути факту, що по нинішній день в Західній Німеччині й Австрії живе понад 200.000 втікачів з-поза залізної завіси, із них коло 60.000 в найпужденніших таборах. Між тими 200.000 бездомних є найнещасливіші, бо це ж „гард кор", тверде зерно, скитальської трагедії: люди старші віком, нездібні до фізичної праці, хворі й каліки. Вони становлять вічну журбу для добровільних допомогових агенцій, між ними нашого ЗУАДКомітету, але їх надто багато і їхні збірні потреби — хоч як для кожної одиниці скромні — в сумі надто великі, щоб ті агенції могли направду їх подолати. І тому це проблема, якою мусять займатися і держави.

Відомо, що німецьке й австрійське законодавство нормує цю проблему так, що неможливо обійтись без зовнішньої допомоги. Відомо, що щорічно Об'єднані Нації займаються бюджетуванням відповідних сум на цю ціль і що — завжди та квота замала, тим паче, що ОН не можуть стягнути її від окремих держав (востаннє призначено 10,000.000 дол., але вона у більшій частині ще на папері). І тут Америка стоїть на першому місці жертводавців. Але й гріхи Америки в цій ділянці та недоліки у розв'язуванні цієї проблеми чималі. Ось як буквально характеризує їх „Ню Йорк Таймс" у своїй редакційній частині в одному з останніх чисел: „...ціла історія нашого іміграційного законодавства була позначена обмеженнями, расовими застереженнями, манією безпеки та острахом, що з кожного погляду суперечили тому теплому і співчутливому серцю, яке насправді прикметне американському народові". І „НИТ" звертає увагу, що треба було щойно мадярської скитальської трагедії, щоб відразу обійти законні обмеження, зректися бюрократичної тяганини і перескочити різні інші перешкоди, що їх неможливо було перебороти давнішим різнонаціональним втікачам з комуністичних країн.

Додаймо: треба було, щоб співавтор іміграційного закону МекКаррена-Волтера, закону, який викликав був „вето" кол. президента Трумана і слова критики від през. Айзенгавера, треба було, щоб конгресмен Френсіс Волтер з Пенсилвенії власними очима побачив, як совєтський вояк застрелив під самим австрійським кордоном молодого мадярського втікача, щоб він зм'як і не робив труднощів, що їх завжди ставив в іміграційних справах. Коли місія Ричарда Ніксона закінчиться ревізією іміграційного законодавства — то вона перейде до історії, як благодатна подія.

НЕРУ І СОВЄТИ

Політику Індії та її уряду, очолюваного прем'єром Неру, звикли оцінювати на Заході коли не як совєтофільську, то готову підтримувати на дальшу мету здійснювання совєтської експансії. Склалося на це багато причин, між іншим дружнє ставлення Індії до червоного Китаю, підтримування його вимог щодо членства в ОН, невтралістична позиція Індії в тривалому конфлікті між Заходом і Москвою, передусім же яскраво просовєтські виступи індійського представника Крішни Менона на терені ОН. Все це й особливо останнє, дало привід до недавнього гострого виступу президента АФЛ-КІО Джорджа Міні, який назвав Неру „агентом комунізму".

Відвідини Неру в З'єдинених Державах, зокрема його виступи на пресовій конференції у Вашингтоні, в американських телевізійних програмах та на форумі Генеральної Асамблеї ОН в Ню Йорку, довели з усією переконливістю, що Неру не можна трактувати ні як совєтофіла, ні, тим більше, як агента комунізму. Він провідник 337-мільйонової країни, другої поруч ЗДА найбільшої демократичної країни, і до того він завелика індивідуальність, щоб його можна визначити таким чи іншим „-філом", а то й агентом.

Американську публічну опінію під час відвідин Неру у ЗДА цікавило чи не найбільше саме його ставлення до комунізму і до червоної Москви. І Неру, як добрий політик і психолог, з'ясував це своє ставлення виразно і відкрито, не залишаючи в запитувачів і слухачів ніякого сумніву щодо своїх поглядів і переконань, але водночас не виступаючи із гострими заявами, що могли б вплинути на погіршення взаємин між Індією й СССР.

Відповідаючи на запит у справі можливости лібералізації і демократизації в країнах, де існують сьогодні комуністичні режими, поставлений йому одним з американських журналістів, як людині, яка студіювала марксизм, Неру ствердив, що він не є авторитетом у справі марксизму, але хотів би пригадати людям, що Маркс — справді таки великий муж, який жив у Західній Европі ще на початку 19-го сторіччя. Сьогодні ж після всіх змін, що сталися на протязі ста років, ні в якому випадку не можна застосовувати доводів, базованих на тому, що ділялося колись в Англії. Усі ж, хто думає протилежне, значить, що ці доводи можуть бути ще й нині актуальні, живуть не сучасним життям, але в минулому, і в таких людей із замкненими умами не може бути ніякого поступу ні в їхньому думанні, ні в їх діянні. Цим своїм ствердженням Неру, осуджуючи марксизм, як несучасну і перестарілу доктрину, заперечив основи сучасної комуністичної ідеології і політики.

Якщо ж іде про сучасну підсовєтську дійсність, то Неру вважає, що там діється чимало доброго, але й багато злого. Одна справа самий комунізм, як такий, інша справа його застосування на практиці. Водночас із цим Неру ствердив, що в Совєтському Союзі ділялося і діється багато речей, з якими він не погоджується. Все ж таки він, Неру, переконаний, що в Совєтському Союзі йде до лібералізації та демократизації життя і головними факторами, які впливають на здійснювання цього процесу, є грамотність чимраз ширших кіл населення, технічна вишколеність сьогоднішнього підсовєтського селянства, яке працює майже всюди з допомогою машин, і все більше зацікавлення населення політичними справами. Процес лібералізації може виявитися там в інших формах державного ладу, як на Заході, він може бути припинений чи опізнений, але його — на думку Неру — вже не можна зупинити.

Торкаючись останніх подій у світі, зокрема справи мадярської революції і середньо-східньої кризи, Неру ствердив дуже рішуче своє неґативне ставлення до совєтської інтервенції на Мадярщині, заявивши, що Совєтський Союз діяв на Мадярщині всупереч волі мадярського населення і тому Індія підтримала резолюцію ОН про виведення совєтських військ із Мадярщини. Складаючи таку заяву, Неру зазначив, з другого боку, що де в чому треба розуміти і становище Совєтського Союзу, провідники якого нарікають, що Совєтський Союз на протязі цілої ґенерації перебуває в стані облоги і в страху перед збройною агресією... Передаючи таке побоювання, що його він, мабуть, почув від Хрущова, який висловлював декілька разів таке ствердження у своїй секретній промові під час 20-го з'їзду КПСС, Неру начебто хотів заасекуруватися перед Москвою, мовляв, він оцінює справи об'єктивно і всесторонньо і не ставиться до Совєтського Союзу вже цілком таки неґативно.

В загальному кажучи, Неру кількома наворотами висловив свою віру у позитивні процеси, що проходять в Совєтському Союзі, але водночас підкреслив дуже виразно, що він, як провідник Індії, виступить дуже рішуче проти всіх намагань навернути до сталінізму, зокрема таких, як ним була остання брутальна — несприйнятлива цілком для нього — совєтська інтервенція на Мадярщині. Це його підкреслення звучить як пересторога для Москви, тим більше, що Неру декілька разів підкреслив успішність морального впливу світової опінії на політику навіть великих світових держав, кожна з яких сьогодні мусить двічі подумати, поки рішиться на якусь акцію, що порушує принципи міжнародного співжиття і Хартію ОН.

Д-р Кость Кисілевський

ДУМКИ НА ВЕРШИНАХ

Щораз ближче до рокових свят! Щораз вище підіймається наша душа, відірвавшись від турбот будня. Вічне й тривале стає на місці того, що трималось низин землі.

Ми на вершинах думки, серед книг і фоліялів, що привабливо виглядають із полиць у світлиці Наукового Товариства ім. Шевченка. Це свідки того, що не погасли наші культурні вогнища, що живуть ще люди, яким дорогі традиції нашої науки. Та не тільки старші науковці заходяться коло цього вогнища, віддаючи йому своє знання, свій мозок. Окружають його й інші, молодші, щоб набратись від нього світла.

Саме напередодні Різдва, — коли рідна колядка лучить наше серце з тими, що далеко на каторзі, з тими, що ще живуть і линуть до нас у думках і почуттях, — згадуються й ті скромні й тихі борці за її волю, й ті прості, малознані люди, що набирались вогню від вогнища знання та виховали свої покоління у його сяйві.

Але підійдімо ближче до цього джерела світла. Візьмімо в руки котрийбудь із тих багатьох томів, що їх створило це працьовите товариство за 84 роки свого існування, там і тут. Ось вам 165 томів Записок з історії, літератури, економії, землезнання, етнографії, мистецтва тощо. А тут 40 томів Етнографічного Збірника, що описали всі наші святкові й будні звичаї, а там 22 томи Етнологічного Збірника, що дали нам розуміння нашої національної душі, а там 26 томів Збірника Філологічної Секції що описали нашу мову, в сучасному й минулому, а тут 16 томів Збірника Історично-Філософічної Секції, 32 томи Збірника Математично-Природописно-Лікарської Секції 77 книжок Хроніки і так далі, і так далі. Тисячі наукових праць знайшло місце і цьому скарбі знання. Муравлина праця сотень українських науковців зібрала найважніші дані про життя в „Енциклопедії Українознавства", що саме тепер докінчується. І все це зроблено при малих засобах і жертвах, при невеликій допомозі урядів, та зате при сильній волі і посвяті збоку наших велетнів науки. З цього скарбу можуть користати навіть ті, що не знають нашої мови, бо для них НТШ дало скороти в численних виданнях Звітів в різних мовах: англійській, французькій, німецькій.

Але не жалуймо часу! Загляньмо у цей, найближчий нам том Етнографічного Збірника та прочитаймо одну із його полинялих сторінок, бо нас цікавлять сьогодні святкові звичаї нашого народу:

Є у нас гарні святкові звичаї... Коли на землю спаде перший сніг, а роботи в плодозборах вже покінчені, український господар починає свій заслужений зимовий відпочинок. Та він його не береться. Розгойдані рухи не вгавають у праці. Все ще знайде собі якусь роботу, бо без неї тяжко бути. А його думки обертаються вже в новому відтинку життя. Адже ідуть свята й Новий Рік. Прийдуть колядники й засівальники. Треба їх погостити, дати коляду, обдарувати тих, що мерзнуть і голодують, огорнути щедрою рукою рідні установи, що безплатно працюють для нашої культури й науки. Раз у році треба показатись перед людьми, виявити розуміння високих завдань і щедрість для гуманних цілей. Хай раз у свята наші діячі знають, що вони не самітні, що їх праця потрібна рідному народові, що вони живуть серед української щирої громади. Такі й подібні думки наповнюють господарські пляни новим змістом, а вслід за ними йдуть приготування до рокових празників і зв'язаних з ними щедрих дарунків.

Адже є у нас гарні святкові звичаї! Розписуються про них свої й чужі дослідники. Візьмімо якийсь інший Збірник, що їх видало Наукове Товариство ім. Шевченка, і прочитаємо там цікавий опис побуту та пояснення до нього. Побачимо там усі звичаї, розроблені такими велетнями науки, як Іван Франко, Володимир Гнатюк, Зенон Кузеля, Іларіон Свєнціцький, Філярет Колесса, Іван Колесса, Осип Роздольський, Хведір Вовк, Михайло Грушевський, Кирило Студинський і багато інших. З цих праць пізнаємо, чим славен наш народ, довідаємось про роковий цикл свят, пізнаємо його духові прикмети, між якими щедрість і скромність займають визначне місце.

„Нехай ліва рука не знає, що дає права", — то його проста й вимовна основа гуманности.

А вже, як хочемо побачити тут справжні докази його щедрости, зійдімо вниз і відчитаймо утривалені на камені прізвища наших славних Добродіїв. А потім перегляньмо пропам'ятну книгу з прізвищами наших Меценатів, що жертвували на цілі Наукового Товариства ім. Шевченка від 100 до 16.000 долярів.

Коли ми цікаві знати про працю в цім Домі Української Культури під цей час, то погляньмо у список свіжих видань, а побачимо, що Філологічна Секція видала недавно 4 свої збірники, між ними „Вибір із творів Івана Франка", а далі 2 збірники Звітів в англійській мові, Математично - Природничо - Лікарська Секція видала в тому самому часі 3 такі збірники в англійській мові, Історично-Філософічна Секція 1 збірник, що вдвоє більший. Крім того, НТШ видало недавно 6 книжок з допомогою фонду Форда, а НТШ в Европі ви-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ВШ. Пане Редакторе:

В „Свободі" (ч. 242) видрукуваний, зглядно передрукований з „Вісника ООЧСУ" цікавий опис сучасного Львова. Автор опису — А. О. подає весь опис в дуже рожевому тоні. Він захоплений розбудовою Львова, чистотою, збільшенням числа мешканців Львова (до 1 млн.). З числом мешканців автор робить помилку: в третій колюмні він пише, що українці складають 50% всього населення, тобто 500 тисяч, а в кінці статті запевняє, що їх тепер є понад 700.000 — тобто 70%. Припустімо, що 50% ближче до істини. Враховуючи, що поляків і жидів є тепер близько 20.000 (20%), замислімося над питанням: а хто складає 48% мешканців Львова? Відповідь ясна — москалі! Автор цього явища не приховує. Він пише: „по урядах можна говорити по-нашому або по-російськи".

Ось в цьому і вся біда „росту Львова"! Його ріст аналогічний з ростом Харкова. Автор цих рядків, що студіював в 1932 році медицину в Харківському інституті, пам'ятає, як большевики розбудовували „столицю" УССР. Пам'ятає також, що всі професори й доценти говорили лише на „общепонятном". Тобто, поруч розбудови міста, велася шалена русифікація Харкова (що й без того не мав виразного національного обличчя). Пригадаймо, до речі, українізацію Харкова за Скрипника (державна мова, вивіски, навчання і т. д.). А де все поділося згодом? Не стало ні українізації, ні творців її. Все знищив московський імперіялізм! Те саме відбувається тепер у Львові і причин для „рожевого тону" шановного А. О. немає. Для Львова большевики приділяють більше уваги, як колись до Харкова. І не дивно: Львів є мостовий причілок для агресії на „гнилу, капіталістичну Европу", і тих 48% москалів, що становлять тепер майже половину населення Львова, прислано для закріплювання московсько-большевицьких позицій і розбудови мілітарного потенціялу, для „останнього, рішального бою". Тому говорити про „сильний український стан посідання у Львові, у всіх ділянках його життя" (А. О.) — це шкідлива автосугестія.

Львів русифікується швидким темпом...

Теодор Сидоренко

— 0 —

ВШ. Пане Редакторе:

Думаю, що кореспонденція „Сучасний Львів" („Свобода" за 18 грудня 1956 р.), передрукована з „Вісника ООЧСУ" через недогляд. Відомо, що українці на чужині дуже часто збираються на вічах, академіях і протестують перед вільним світом, що Москва держить український нарід в неволі, терорі, в ярмі; знищена Церква, потоптані людські права і т. д., — а згадана вище кореспонденція за підписом А. О. розповідає про Львів, як про щось казкове під усяким оглядом, чого сьогодні навіть немає ні в Парижі, ні в Женеві. Бо там робітник мусить їздити „ровером" або навіть ходити пішки, а у Львові — лише автом. У Львові високі школи, рідна мова, квітучі парки, купальні, басейни... Про заслання, тюрми, поліційний режим, — ні словом. При тому всі цифрові дані подані в порівнянні з 1939 роком, тобто з часом московської окупації Львова...

Михайло Волошко

— 0 —

ВШ. Пане Редакторе:

Прочитавши передрукований у „Свободі" з вівтірка допис із „Вісника ООЧСУ" під заголовком „Сучасний Львів", хочу з цього приводу написати кілька слів:

Мене сильно вразила така величезна неправда. Я зі Львова виїхав 15 лютого 1944 року. Хоч там був лише пару місяців, але побував у всіх місцях, оглядав школи, церкви українські і римо-католицькі і цікавився всім, бо мав час і за мною ніхто не слідкував — ніяке НКВД, ніхто.

І ця 60-літня людина описує, які досягнення нібито зробила совєтська влада. Ще й цей дідусь пробрався з Польщі і подав такі добрі відомості. Такі відомості можна послухати в Ню Йорку в парку, де збираються комуністи або й совєтські підбрехувачі. Чого цей дідусь не написав, скільки вивезено з Львова людей, старих і молодих на Сибір „добровільно"? Скільки зроблено нових таборів на Львівщині, куди відправляють тепер угорців, де їх сортують, а тоді — на Сибір?

Коли у Львові такий „рай" зробила совєтська влада і люди мають вільні церкви, гарно одягнені, і він був у церкві св. Юра і церква була не повна людей. Чого?..

Бо вона зовсім замкнута.

Перед своїм виїздом я ходив день-у-день по церквах і вони були переповнені так, що як трохи запізнишся, вже всередину не зайдеш. А що тепер прикрасили парки, дечого трохи добудували большевики, то це за рахунок рабської праці.

Я пробув у Києві до 1937 року і добре дивився, як большевики церкви валили, а будували за Києвом окопи і укріплення з цегли, і то все це робилось таємно. За 40 років що в Києві нового збудовано? На Володимирській Горці над Дніпром розвалили собор і зробили будинок НКВД, на Олександрівській вулиці — „Раднарком", у Святошині — Станкострой. За це Київ поплатився сотками тисяч.

Все, що написано про сучасний Львів — не згідне з дійсністю.

Кашперський

19. 12. 56.

Володимир Барагура

„ЦВІТКА" Й „ВЕСЕЛКА" — ДВА ПОКОЛІННЯ, ОДНА МЕТА

(Стаття прочитана на „ЖИВІЙ 'СВОБОДІ'" в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, дня 14-го листопада 1956)

Нова українська іміграція, що прибула на американську землю внаслідок історичних подій і політичних перемін, викликаних другою світовою війною, не попала в порожнечу. Тут була вже проороблена піонерами з давнішої нашої іміграції поважна позитивна робота в усіх майже важливіших ділянках національно-громадського, політичного та культурно-освітнього життя. Деякі з тих ділянок життя розвинулися буйно і діють до сьогодні, інші після пробних зусиль з різних причин завмерли, але праця, проведена в них, не пішла намарне, бо підготувала ґрунт для пізнішої діяльности.

Таку підготовну працю проведено й у ділянці виховання дітей. Тут в Америці, вже надовго до приходу т. зв. нової іміграції, існував Пласт, діяли курси українознавства, тут заходами Українського Народного Союзу виходив і журнал для дітей — „Цвітка", старша сестричка й попередниця „Веселки".

Мало хто чув про „Цвітку", ще менше бачили її, а вже тільки одиниці мали змогу познайомитися з нею ближче і, що головне, витягнути відповідні висновки й заключення з цього важливого, хоч і короткотривалого явища нашого культурно-національного життя.

„Цвітка" („Floweret") почала виходити сорок два роки тому заходами цього ж самого УНСоюзу, точніше його „Просвіти" й видавництва „Свобода", що є сьогоднішніми видавцями „Веселки". Перше число „Цвітки" вийшло 15-го січня 1914-го року за редакцією педагога Дмитра Андрейка. Журнал мав шістнадцять сторінок та обкладинку і виходив початково кожного місяця, потім щодва місяці, згодом його поява стала неперіодичною, врешті після чотирьох років героїчних змагань із байдужністю громадянства й нехіттю читачів „Цвітка" зів'яла, щоб після чотирьох десятків років заясніти наново — „Веселкою"...

Коли сьогодні перегортаємо крихкі й пожовклі річники цього журналу, коли знайомимося з його змістом, матеріялом, виховними напрямними, редакцією, співробітниками, читачами — бачимо, яким великим здобутком був цей журнал і яку важливу ролю відіграв він на одному етапі нашого національного життя не тільки в Америці, але й у цілому комплексі української національної проблематики. Одночасно з подивом мусимо дивитися на цю горстку піонерів, що відважилися на таке діло в тодішніх скромних умовах нашого життя в Америці, коли брати до уваги загальний культурний рівень, соціяльний склад та ступінь національної свідомости тодішньої нашої іміграції. Пам'ятаймо, що це було напередодні вибуху першої світової війни та за кілька років до Великого Зриву.

Коли прикладати до „Цвітки" сьогоднішні вимоги малого читача, батьків, учителів, виховників, коли міряти її літературно-мистецькими, естетичними, чи виховно-дидактичними критеріями, то вона задовольняла їх лише частинно. Все таки подибуємо в журналі твори Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки, О. Пчілки, Б. Грінченка, С. Руданського, М. Коцюбинського, Б. Лепкого, У. Кравченко, Х. Алчевської, М. Підгірянки, О. Неприцького-Грановського (був редактором книжкових видань „Просвіти" УНС), О. Макарушки. Тут друкувалися казки І. Франка „Коли ще звірі говорили" і „Лис Микита" з ілюстраціями, тут доволі багато місця присвячено культові Т. Шевченка, тут містилися українські народні казки, перекази, леґенди, звичаї, подавалися відомості з історії, географії й етнографії України, тут друкувався О. Макарушки „Короткий огляд українського письменства" з ілюстраціями, тут велася акція допомоги „діти дітям", тут поміщена згадка про смерть І. Франка. Решта, це переклади з чужого, або твори випадкових співробітників з доброю волею, але без поетичного, чи письменницького таланту. Деякі ілюстрації оригінальні, хоч ілюстратори не зазначені, інші копії з чужих зразків. В редаґуванні журналу брак систематичного плянування й стрункої побудови чисел, весь час видно тяжку боротьбу редакції з недостачею матеріялів.

Але чи це вина видавців і редактора, що взяли на себе цей непосильний тягар?

Не шукаймо вартости „Цвітки" там, де її силою обставин не могло бути. Вартість цього журналу не так у літературно-мистецькій ділянці, не так у виховно-навчальній ділянці у вузькому слова значенні, але вартісний він своєю вагою, як національно-культурне явище першорядного значення. Вартість журналу в добрій волі його ініціяторів, у їх глибокому почутті національної відповідальности, у їх зрозумінні потреб нації, у їх турботі за майбутнє народу, у бажанні послужити його потребам.

(Кінець буде).

ДУМКИ НА ВЕРШИНАХ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дало цілу низку томів, між якими праця проф. П. Зайцева „Життя Тараса Шевченка" займає визначне місце, як також Енциклопедія Українознавства в 3 томах. Також НТШ в Торонті видало свої Бюлетені.

Крім видавництв, наукові конференції, доповіді, засідання виділу, збори секцій і комісій перейшли тут вже давно число 400. У світлиці відбуваються кожного місяця цикли університетських викладів з українознавства для студентів і громадян, зацікавлених в проблемах науки. Тут відбуваються теж цікаві дискусії, в яких беруть участь всі учасники на засіданнях секцій і на семінарах Університету Українознавства. З тих розмов ростуть спонуки до наукової праці, будиться зацікавлення до питань точної науки. В світлі критики різьбляться блискучі самоцвіти правди й вільної думки. В студіях і читанні народжуються нові книги про Україну, що в різних мовах розголошують світові її добре ім'я і простують неправду. Правда про Україну йде у вільний світ через книги й живе слово, бо члени Наукового Товариства — то професори, промовці, проповідники, письменники, дослідники, наукові робітники, що на своїх ділянках праці поширюють в слові й письмі добру славу Рідного Краю. Особливо університети та академії наук усіх народів і держав, — з якими українські науковці мають зв'язки, в яких викладають і вміщують свої статті, праці, розвідки, — мають нагоду зазнайомитись з українознавством і оцінити наші культурні успіхи.

Хіба це мале діло? Хіба не заслуговує наш науковий світ на щиру увагу й теплу зустріч в днях, коли роздаються звуки коляд, коли рідні почування промовляють до кожного земляка голосніше та щиріше, як усі крикливі реклями?

І тут не так уже тяжко стати добродієм Наукового Товариства ім. Шевченка. Адже воно має звільнення від податків: Tax - except-Privilege granted by U. S. Treasury Department, Nov. 16. 1956 — 1c P: ER — і кожен платник податку має право користуватись цим і пожертвувану на цю ціль суму відрахувати собі процентово від суми призначеного податку. Хіба це так тяжко? Треба тільки показати посвідку зложення датку на наукові цілі НТШ і вмістити цю саму суму у відтягненнях. Віримо, що й тепер є у нас гарні святкові звичаї, що вся наша Громада стане на вершинах думки в цей святковий час!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бофало, Н. Й.

„День Борців за Свободу".

Коли вогні народного повстання обняли цілу Мадярщину, коли мадярські підлітки саморобною та дуже примітивною зброєю нищили совєтські танки, очі цілого світу звернулись на цю невеличку країну, що відважилась повстати проти могутнього окупанта. Скрізь залунали оклики протесту, цілий світ, вільний і поневолений очікував від західніх великодержав чогось конкретного, що могло б привести до розвалу комуністичної імперії. До протестаційної акції вільних народів долучився теж і боффалівський український відділ Прихильників Антибольшевицького Бльоку Народів. За ініціятивою голови відділу п. Василя Шарвана скликано на день 7-го листопада б. р. конференцію представників поневолених народів. Конференція відбулась в Українському Домі „Дніпро" при участі представників 4-ох народів: мадярів, хорватів, естонців і українців. На згаданій конференції вирішено відбути протестаційну манифестацію у дні 25-го листопада 1956 р., яка мала б запротестувати проти московського терору в Мадярщині, як також і всіх інших поневолених країнах. Головою комітету по влаштуванні цієї манифестації вибрано відомого українського і американського громадського діяча п. Волтера Чопика.

Комітет взявся наполегливо до праці. Нав'язано контакт теж і з представництвами тих народів, які не взяли участи у згаданій конференції. Виготовлено пляни манифестації та вибрано маршрут манифестаційного походу. Варта згадати, що вся місцева англомовна преса поставилась дуже прихильно до цієї акції, точно звітувала про перебіг підготовки, а в день манифестації прислала на місце своїх кореспондентів. Таке саме становище зайняли теж місцеві радієві та телевізійні програми нашого міста. Перебіг манифестації був фільмований телевізійною станцією. Посадник міста Боффало, п. Степан Паньків, проголосив день відбуття манифестації „Днем Борців за Свободу", видавши з тієї нагоди спеціяльну проклямацію.

Врешті прийшла неділя 25-го листопада. На дворі холодно, над містом повисли темні снігові хмари. Ще вранці накручуємо радіоприймач та слухаємо інтерв'ю, яке дає американській ветеранській радіопрограмі голова манифестаційного комітету п. И. Чопик. До нас долітають слова: „Погода, як бачите, не є надзвичайна, та нас це не відстрашує, бо в таку ж погоду борці за свободу Мадярщини, України і других поневолених народів борються за краще завтра своєї батьківщини і цілого людства". В другій годині після обіду на просторій площі біля „Меморіял Адиторіюм" збираються тисячні маси народу. Ліґа американських ветеранів заграничних воєн прислала із кожної своєї станиці почесну чоту в парадних уніформах. Скрізь мають державні прапори Америки та різних европейських країн. Поодинокі національні групи формуться у маршові колони. Із поневолених комунізмом народів у манифестації беруть зорганізовану участь: мадяри, естонці, литовці, лотиші, хорвати, козаки і українці. Свою солідарність із волелюбними народами виявляють участю у манифестації ірляндці. Кожна група має транспаренти з протикомуністичними та протимосковськими гаслами. Деякий дисонанс у гармонійності колон викликає російська група з великим транспарентом: „Росія перша попала в неволю комунізму". У не одного із учасників манифестації виринає питання, а хто ж поневолив той „бідний" російський народ? Та ніхто не може нікому заборонити стати борцем за свободу та борцем проти комунізму.

Міська поліція стримує вуличний рух і похідні колони рушають вперед. Похід провадять представники місцевої духовної та цивільної влади. За ними духова оркестра Осередку СУМА ім. Л. Українки під батутою відомого дириґента п. Андрія Кравчука. Опісля в 3-ох нових автах, доставлених автомобілевою фірмою Крайслер, почесні гості манифестації, 15 втікачів з Мадярщини, які щойно день перед тим приїхали до Боффало. За ними поодинокі національні групи, перші мадяри, останні властиві господарі манифестації — українці. Між нами зорганізовані колони нашої молоді, а саме Юного СУМУ та Пласту. Всіх манифестуючих, як подала слідуючого дня місцева преса, 6 тисяч. Похід іде головною вулицею міста. Кожну національну групу очолює почесна чота американського леґіону ветеранів.

На великій площі перед міським ратушем, під монументом, поставленим в честь през. В. Кінлі символічна могила жертв московського терору. На ній невгасаючий вогонь. Туди прямують колони походу. На почесній трибуні займають місце мадярські втікачі, конґресмен Піліон, духовенство, представники міської управи та представники поодиноких національностей — діти кладуть на символічну могилу квіти. Почесна чота леґіону ветеранів стріляє три сальви, духова оркестра грає державний гимн.

Офіційною частиною манифестації проводить голова комітету п. В. Чопик. Вона починається молитвою, якою проводить о. И. Баторі. Опісля виступають промовці. Ось священик, по національності мадяр кличе сумління вільного світу допомогти Мадярщині. Опісля усі горяче оплескують виступ молодого мадярського втікача, хоч він говорить мадярською мовою і розуміють його тільки мадяри. Погляд мешканців міста Боффало на розвій міжнародних подій висловлює представник міської Управи п. Улінскі. Після нього виступає відомий приятель поневолених народів, довголітній член палати репрезентантів ЗДА, відомий приятель поневолених народів п. Джан Р. Піліон. Представник американського Червоного Хреста закликає складати допомогу Мадярщині. Головним промовцем протестаційної манифестації є відомий діяч АБН д-р Нестор Процик. У змістовній промові переходить він шлях російської комуністичної імперії від часу її створення, через збройні змагання України та других народів у 20-их роках, кінчаючи останнім актом, кривавим терором у Мадярщині. Вальорними словами „Борці за Свободу, Вперед!" закінчує свою промову о. Роман И. Нюнер. Голова боффалівського українського відділу Прихильників АБН п. В. Шарван дякує присутнім за численну участь і о. Елмер Пан закінчує манифестацію молитвою.

Слід відмітити, що організацією та переведенням протестаційної манифестації український відділ Прихильників АБН в Боффало, якнайкраще здав свій іспит зрілости. П. Волтер Чопик виявився і тим разом незаступимим в цього роду імпрезах. Не менше признання належиться теж і п. Михайлові Лисакові, як голові української групи у манифестації. Українська група, разом з мадярами найчисленніша в поході, була зразково зорганізована і в своїх і чужих викликала імпозантне враження.

І. Ч.

Гартфорд, Конн.

Посвячення новозбудованої церкви.

Дня 28 жовтня ц. р. православна громада міста Гартфорд, Конн., відбула свято, яке залишиться надовго в пам'яті всіх українців Гартфорду та околиці. В цей день відбулося посвячення Божого храму Української Автокефальної Православної Церкви св. Володимира у місті Гартфорді, збудованого заходами і пожертвами української православної громади.

Згаданого дня о год. 9-тій ранку зібралися коло нової церкви місцеві українці, очікуючи приїзду Впреосв. архиєпископа Мстислава, що його після приїзду привітав хлібом - сіллю від української православної громади голова її п. Іван Ремез. Після промови п. Ремеза малі діти в національних одягах — С. Самчук та Дрозд — вручили Владиці китицю цвітів. При вході до церкви привітав Архиєпископа Мстислава настоятель церкви о. З. Ковальчук.

Після обряду освячення церкви Архиєпископ Мстислав сповістив про підвищення до чину протоєрея пароха о. З. Ковальчука за його працю і труди в справі збудування церкви. За цим відбулася торжественна Служба Божа, що її відправив Владика Мстислав у служенні отців — протоєрея З. Ковальчука, архимандрита о. Петра з Ню Гейвену, о. мітрата Петра Каськова з Вилементик, протоєрея Петра Стельмаха з Ню Йорку, о. Петра Ковальчука з Ню Бритен та о. Мелеха з Гартфорду. В Богослуженні взяли численну участь українці з Гартфорду та інших парафій.

На закінчення урочистостей відбулося в залі однієї з гартфордських церков прийняття, в якому крім Владики Мстислава та священиків взяли участь представники місцевих українських організацій та установ. Вітав присутніх голова української православної громади п. Іван Ремез і проводив бенкетом, як товстмастер п. Сторожук. Промовляли всі вищезгадані священики і крім них представники Української Православної Громади в Ню Гейвен і в Бриджпорт, УККА, ЗУАДК-у, ООЧСУ, СУМА, Пласту, Самопомочі та Конґреґ. церкви.

Останній промовив Владика Мстислав, висловлюючи признання, українській православній громаді Гартфорду за її невсипущу і наполегливу працю для збудування власної церкви. Наприкінці протоєрей о. З. Ковальчук подякував управителеві Конґреґ. церкви в Гартфорді свящ. Едвардсові за уділюване на протязі чотирьох років приміщення для церковних відправ. Він теж відзначив, що найбільше причинилися до збудування церкви пп. Ремез, Крикин, Томсін і Корпун.

Член громади.

ГОЛОС ЧИТАЧА

У СПРАВІ Д-РА БАРЧЕНКА

У „Свободі" 27 листопада ц. р., в рубриці „Голос Читача" був надрукований допис п. І. Світа в обороні лікаря Дмитра Барченка, якого, як видно з допису, проф. Вол. Дорошенко, в своїй рецензії на Енциклопедію Українознавства, назвав самозванцем. Статті проф. Вол. Дорошенка, на жаль, я, не читав і не знаю, що в ній ще було написане про лікаря Барченка.

І. Світ у своїм дописі згадує лікаря Барченка з років 1931-32-38, коли він перебував аж в Манджурії, де й помер, як зазначає п. І. Світ.

З однієї події, яку подаю нижче, я довідався, що таки був у Києві лікар Барченко, мав там свою клініку і належав до лікарів широкого формату. Помер він у Києві в 1919 чи 1920 році, точно не пам'ятаю. (За точність дат, які тут подаю, не відповідаю, бо не знав я що по 25-6 роках прийдеться про цю особу писати).

Отже, я, як актор мандрівного театру, їздив по Волині, кожних два-три тижні переїжджаючи до нового міста. В 1926 або 1927 році наш театр загостив до Ковля. Як директор театру, я нав'язав контакт із староством і маґістратом. У старостві я дістав дозвіл на право виставляти ті чи інші п'єси, а в маґістраті полагоджував справу комунального податку. В матеріяльних інтересах театру, приватно, я нав'язував контакт з польською інтеліґенцією.

Одного разу на приватному прийнятті польський лікар, на прізвище, здається Сваршевський підвів до мене, пристійного, років п'ятдесяти мужчину і сказав: „Прошу, знайомтесь, директор шпиталю доктор Барченко з Києва" — „Дуже мені приємно, — сказав я, — я теж з Києва". Одначе сам-на-сам мені не прийшлось тоді говорити з доктором, бо раз-у-раз хтось перебивав нашу розмову.

Від знайомих я довідався, що д-р Барченко дістав польське громадянство, від 1922 року живе у Ковлі і працює як лікар, а останніх три роки як директор шпиталю. Під час прийняття я зауважив, що д-р Барченко тішиться серед польської інтеліґенції не тільки симпатіями, але й досить великим авторитетом. Це останнє дало мені можливість виголосити досить довгий пропаґандивний тост, в якому я розмалював невідрадний стан української іміґрації в Польщі. Після промови, яку присутні вкрили оплесками, д-р Барченко підійшов до мене, потиснув мені руку і сказав голосно: „Дякую, пане директоре!" Потім звернувся до присутніх з такими словами: „Я надзвичайно гордий, що маю честь зустрітися в цім милім оточенні, з моїм земляком, українським патріотом і мистцем, який, не зважаючи на всі біди і невигоди, продовжує свою мистецьку працю. Панове, відвідини українського театру в нашім Ковлі, вважаю для нас всіх за велику подію". Після цього знову вибухнули оплески, а увечорі на нашій виставі в театрі забракло перших місць.

В році 1930-31 я випадково прочитав в одній провінціяльній газеті, що директор ковельського шпиталю і посадник того міста, д-р Барченко здефравдував десять тисяч польських злотих і втік до Франції.

В 1934 році я зустрів у Варшаві заступника ковельського старости, який мені розказав про таку подію, що сталася у місті Ковлі:

В 1930 або в 1931 році приїхав до Ковля якийсь український еміґрант шукати праці. Зайшов пообідати до ресторану і почав розпитувати, чи є які можливості знайти працю в місті. Господар ресторану запитав його, звідкіля він і який має фах. Він відповів, що походить з Київщини, 22 роки прожив у самому Києві, працюючи як фельдшер в клініці, і хотів би за цим фахом працювати далі. Господар ресторану порадив йому піти до повітового шпиталю і звернутися до лікаря Барченка, який є директором шпиталю і теж походить з Києва. Почувши прізвище Барченко, цей еміґрант зробив великі очі, а потім каже: „Це неможливо, щоб тут був лікар Барченко, я його на власних плечах заніс на цвинтар в 1920 році, а перед тим 22 роки працював у нього в клініці фельдшером".

До цієї розмови вмішався присутній у ресторані один з ковельських лікарів, який накинувся на того фельдшера, заявляючи, що він ображає всіма шанованого директора і т. ін. Але в цей час кельнер побачив у вікні маґістратський фастон, в якому сидів сам директор шпиталю і посадник міста в одній особі. Ну, звичайно, показали його цьому фельдшерові, який глянув у вікно і одразу ж пізнав, але — не лікаря Барченка. „Цей чоловік — сказав він, — ніякий доктор, а мій колеґа, теж фельдшер, який працював у Барченка за секретаря. Він разом зі мною ніс Барченка на цвинтар. Це він після смерти Барченка привластив собі його лікарський диплом!"

Ця подія блискавкою облетіла ковельську еліту, яка в ім'я власного престижу рішила не починати судового процесу і запропонувала здогадному лікареві Барченкові — тікати.

Пізніше польські лікарі казали, що той фальшивий Барченко був надзвичайно здібною й інтеліґентною людиною і працював у Ковлі як досвідчений лікар. Ми всі, казали вони, підписали б йому свідоцтво, як доброму лікареві.

Можливо, що це той самий Барченко був у Манджурії, бо роки, подані в дописові, збігаються.

Сильвестер Мілянський.

УМІ — МОЦАРТОВІ

Могутньою хвилею музичних святкувань котиться ювілейний рік 200-ої річниці народин геніяльного композитора В. А. Моцарта. Український Музичний Інститут в Ню Йорку влаштовує вже другий з черги концерт, присвячений творчості композитора. Перший відбувся в суботу, дня 7 квітня 1956 р. Виконавцями були виключно учні школи, що також прочитали короткі доповіді про Моцарта як людину та композитора різних музичних форм. Ця незвичайно вдала імпреза була відмічена теплою рецензією на сторінках преси.

В зв'язку з тим УМІ спростовує помилкову інформацію дописувача в „Свободі" з дня 18 жовтня 1956 р., в своїй короткій статті про „концертову атракцію в Филаделфії" пише м. і. про заходи та реалізацію „цього, мабуть, одинокого серед українців в Америці ювілейного Моцартівського концерту".

В п'ятницю, дня 28 грудня 1956 р. о год. 8-ій вечора в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку Український Музичний Інститут влаштовує другий Моцартівський концерт, в якому візьмуть участь такі виконавці: І. Орловська (сопрано), К. Чічка-Андрієнко (фортепіян), Я. Миґасюк (скрипка). При фортепіяні Р. Савицький. Вступне слово виголосить І. Соневицький.

Дирекція УМІ в Ню Йорку.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av.

Літературно-Мистецький Клюб повідомляє, що в чергову п'ятницю, дня 28 грудня 1956 р., о год. 8-ій Український Музичний Інститут влаштовує концерт з нагоди 200-ої річниці народин В. А. Моцарта. У цьому концерті беруть участь пані: Ізабеля Орловська (сопран), Калина Чічка-Андрієнко (фортепіян); панове: Лев Рейнарович (баритон), Ярослав Миґасюк (скрипка), Роман Савицький (фортепіян) та Ігор Соневицький (вступне слово).

Зі Спорту

НАЙБІЛЬША ПЕРЕМОГА УСК НЮ ЙОРК В НОВОМУ СЕЗОНІ

УСК Ню Йорк — Джуліяна СК 4:3 (1:2).

Ню Йорк, 16 грудня. — Недільні змагання були рішальними про мистецтво Ліґи-Полудне півсезону 1956/57, але не меншою мірою вони і марально і фактично в и к р и сталізовують справу мистця Ліґи цілого сезону. УСК Ню Йорк першу пробу витримав знаменито...

В УСК-у усі змагуни грали жертвенно і добре. Особливо одначе вирізнилися Цьолко на воротах та Павлюк на позиції помічника... В лінії нападу добре співпрацювали усі — і Підгорецький і Панкевич на обороні та Гаврилюк і Наливайко в помочі.

Противник, маючи в своїх рядах 4-х змагунів колишніх професіоністів, а між ними знаного репрезентанта Андраде, грав іноді дійсно концертово, але проти сили волі перемоги УСК це не вистачило.

УСК виграв сьогодні змагання з найповажнішим конкурентом за мистецтво Ліґи того сезону. Склад УСК-у: Цьолко, Панкевич, Підгорецький, Коваль, (Павлюк) Гаврилюк, Наливайко, Голюка, Арндт, Маланчук, Павлюк (Василькевич) Гивель.

УСК — резерва — Джуліяна — резерва 2:0.

Ворота для УСК-у добули: Луцишин та Катуріч („молодий, зукраїнізований" юґослав'янин-студент).

УСК рез. „Б" — Б. В. Ґотте рез. „Б" 1:2.

(Ix)

● **Сирія,** яка, йдучи за диктатом з Єгипту, зірвала три нафтопроводи, що ведуть через її територію з Іраку до Середземного моря, тепер благає Ливан, щоб допоміг їй нафтою і газоліною. Однак, ливанської нафти ледве вистачає для самого Ливану, а Савді Арабія не поспішає з доставами, бо не є захоплена сирійсько - совєтською приязню.

У Сирії і в Іраку — змови і репресії

Дамаск. — У Сирії відбудеться перед виїнятковим військовим судом розправа проти 47-ох чільних сирійських військовиків і політиків, включно з колишнім диктатором генералом Шішкелі, недавніми міністрами і деякими членами парляменту. Всім їм закидається змову проти існуючого уряду, щоб скинути його і на його місце поставити новий уряд під головуванням колишнього міністра Муніра Аджіліяні. Цю змову буцім-то затіяно з Іраку, який дав змовникам на це гроші і підтримував їх політично. — Ціллю змови мало бути скинути про-совєтський і про-єгипетський режим та наблизити Сирію до Іраку і держав Баґдадського пакту. Сирія від місяців веде проти-іракську пропаґанду, яка посилилась в останніх тижнях середньо-східньої кризи.

Водночас на терені Іраку вибухли нові протиурядові заворушення, які довели до поліційно-військової акції, у висліді якої мало бути багато вбитих і ранених. Пресі заборонено писати про це. У столиці краю Баґдаді арештовано і заслано вглиб краю, з забороною виїздити з даної місцевості, цілий ряд чільних політиків. Голову опозиції, колишнього міністра Камеля Хадурхі, засудженого на три роки в'язниці за свідоме поширювання шкідливих, ворожих і фальшивих інформацій. — Сирія і Ірак взаємно одно одному закидають підривну акцію. Прем'єр Іраку заявив, що Єгипет і його диктатор Нассер не мають ніякого права говорити про те, що добре, а що зле для Іраку.

Неру хвалить Канаду за її „реалізм" в відношенні до Азії

Оттава, Канада. — Індійський прем'єр Неру конферував із канадійськими політиками прем'єром Ст. Лораном і міністром закордонних справ Лестером Б. Пірсоном та після тих конференцій заявив журналістам, що Канада та Індія в останніх роках зблизилися в поглядах на закордонну політику внаслідок того, що Канада „реально" оцінює положення в Азії. Неру казав, що немає „доброго старого відношення" між Азією та Европою тому, що в Азії народився політичний, економічний та соціяльний націоналізм, а европейці навчилися дивитися на Азію з давнього колоніяльного становища. Індійський прем'єр твердив, що теперішній режим дійсно контролює Китай, чого не хочуть зрозуміти ЗДА внаслідок подій в Кореї. Неру твердив, що відносини в Альжирі ще гірші, як в Мадярщині, але Франція не хоче нічого зробити, щоб їх поліпшити. Дня 23-го грудня в вечорі Неру відлетів до Лондону, де буде конферувати з прем'єром Іденом.

В Трентоні підпалено дві дальші церкви, в тому й одну українську

Трентон, Н. Дж. — Поліція повідомляє, що в тому місті невідомий досі злочинець підпалив дві дальші церкви, так що число підпалених церков становить 6. Дві дальші підпалені церкви — це римо-католицька церква св. Петра і Павла при Другій вулиці та українська православна церква св. Тройці при вулиці Аделайн. Ці нові підпали сталися ввечорі 20-го грудня, а в неділю 16-го грудня підпалено чотири церкви в тому місті, до чого признався Елбер Купер Люкас, якого вже заарештовано. Парох церкви св. Тройці о. Михайло Запаринюс побачив вчасно пожежу і загасив її при допомозі свого плаща. Він також старався зловити злочинця, який підпалив цю церкву, але це йому не вдалося. Вдалося загасити пожежу і в захристії костела св. Петра і Павла після того, як туди прибула пожежна сторожа. Отець Запаринюк попік собі руку під час гашення ожежі.

ПОВІДОМЛЕННЯ
ЧЛЕНАМ І ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ

Зближається кінець року, а тимсамим і цей час, коли то У. Н. Союз робить підсумки своєї цілорічної праці, та переводить замкнення всього діловодства. Тому, щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союзу поробити замкнення на час, прохаємо членів сплатити свої вкладки відділовим секретарям, а секретарів прохаємо прислати цього місяця членські вкладки скорше ніж це звичайно буває. Виказі і рахунки за місяць грудень вже вислані всім Відділам з виїмком тих, які не заплатили вкладок за місяць листопад. Зокрема, звертаємо увагу цих Відділів, які звичайно спізнюються з присилкою вкладок, прислати хоча тепер у місяці грудні всі належитості на час, так, щоб головна канцелярія могла дістати всі вкладки н е п і з н і ш е як 28-го г р у д н я. Щоб вкладки були зачислені на конто 1956 року, головний касієр мусить депонувати їх в банках не пізніше як до полудня 31-го г р у д н я. Відділи, які не пришлють вкладок на час, будуть подані як довжники в річних і конвенційних звітах.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У.Н.СОЮЗУ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРУКЛИН, САВТ, Н. Й. — Річні збори Б-ва св. о. Николая, Відд. 293 відбудуться в суботу, 29-го грудня, в церковній залі 258 — 19 вул., о год. 7:30 веч. На зборах будуть звіти з річної праці Відділу. Тому проситься всіх членів і членок на ті збори явитися. Також пригадується цею дорогою членам, які довгують до Відділової каси, щоб вирівняли свої рахунки. Як звичайно на річних зборах буде вибір уряду на рік 1957.— В. Мизак, гол.; М. Демидчук, секр.

БЕРВІК, ПА. — Т-во М. Грушевського Відд. 164 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 30-го грудня, о год. 1-ій по пол., в церковній залі на Варенд ст. Проситься членів явитися на зборах. Буде ться вибирати новий уряд на рік 1957. — М. Лило, предс.; М. Піціль, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ Відд. 170 повідомляє, що річні збори відбудуться у неділю, 30-го грудня, о год. 4-ій по пол. Проситься всіх членів Відділу прийти послухати протоколів і діловодства відділового уряду і вибрати уряд на 1957 рік. По зборах Товариська забава. Прийдіть усі. — П. Мелень, предс.; В. Плечонь, кас.; І. Грабар, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — 240 Відд. ім. Є. Коновальця повідомляє усіх своїх членів, що річні загальні збори відбудуться 30-го грудня, о год. 2-ій по пол., в залі У. Н. Дому Вест 14 вул. З уваги на важливі організаційні справи, присутність усіх членів обов'язкова. Радо вітатимемо гостей, які інтересуться життям нашого відділу. На випадок, коли б більшість членів не з'явилася на час, збори відбудуться 1 годину пізніше, без огляду на число присутніх. — Управа.

БЕЙОН, Н. ДЖ. — Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 281 відбудуться в четвер, 27-го грудня, о год. 8-ій веч., в залі У. Н. Дому 33-35 Вест 19 вул. Будуть звіти урядників, контр. комісії та вибір уряду на 1957 рік. Обов'язком всіх членів явитися на ті збори хоч раз в рік. На річних зборах є багато важних справ до полагодження. — І. Довгань, предс.; Я. Лаврів, кас.; Л. Вачинський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — річні виборчі збори Т-ва „Дністра" Відд. 361 відбудуться в суботу, 29-го грудня ц. р., о год. 8-ій веч., в домівці при 119 Евеню А І. поверх. У програмі: протокол з минулорічних зборів, звіти (фінансовий, опікунів хорих), кореспонденція, вибір предсідника виборчих зборів, звіту уступаючого уряду і признання абсолюторії, вибір нового уряду, плян праці на наступний рік, різне. Присутність членів обов'язкова. Перед зборами приймається вплату членських внесків. — І. Галичин, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Вишиваний, кас.; В. Барагура, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Річні збори Б-ва св. Арх. Михаїла Відд. 209 відбудуться в неддилю, 30-го груня, о год. 2-ій по пол., в омі під ч. 52 Leick Ave. Проситься членів прибути на означений час, Секретар здасть цілорічне справоздання. Також маємо багато справ до полагодження. — Й. Гудз, предс.; Й. Гінда, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ, Відд. 342, повідомляє усіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 30-го грудня, о год. 2-ій по полудні, в залі церковній. На денному порядку звіт уряду і контролі за 1956 рік і вибір нового уряду на 1957 рік. Проситься про присутність всіх членів. Можуть прийти і не члени, котрі хотіли би вписатись до Т-ва і до УНС. — Г. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

РОЗШУКИ

ЛИСТ З УКРАЇНИ,

із села Підгірці, Олеського району, Львівської области, має в Редакції „Свободи" п. Петро Ковальчук, який в рр. 1924-25 проживав у Шикаґо.

Шукаю племенника Семена В. Лисовського родом з Полтавщини. Його пошукує **Семен Ф. Лисовський.** Хто знає його адресу, прошу повідомити на адресу:
3433 Hammond
Detroit 10, Mich.

Микола ПРИЙМАЧЕНКО пошукує **Івана ПАХАЛЬЧУКА і Гриця РИМАРУКА** з села Городище, Волинь, які виїхали до Північної Америки около 1935 р. Хто знає щонебудь про них або вони самі прошені дати знати на адресу:
M. PRYJMACHENKO
6927 Parkwood Street
Detroit 10, Mich.

Пошукую тіточну сестру **ЗОСЯ ЛОБАС** (дівоче прізвище) з села Любині, повіт Яворів, Зах. Україна, яка перебувала в часі війни в Німеччині на роботі. Хто знав би про неї або вона сама, прошу писати до:
IWAN FEDUN
827 Hallett Street
Bridgeport, Conn., USA
Заграничні укр. часописи прошу про передрук.

Пошукую Марію ПЛОХАЧ з Віласів, котра виїхала з Горожанки, пов. Підгайці і **Артимовича Трофима і Марію** з Сабадахів, з Вишова. Маю вістку від її сестри, а їхньої мами, Катерини Артимович з Вишова. Хто знав би про них прошу зголоситись на адресу:
IWAN HERCYK
R. F. D.4, Magee Rd.
Bath, N. Y. USA

Пошукую: 1. Петра Т. БАЙБАК що перебував в Австрії, місто Зальцбурґ, табір Гельбрун; 2. **Трохима П. ГРІНЦІВ** з Венезуелі; 3. **Василя Є ВЧЕНКА** з Венезуелі. Пошукує Іван Пазій, який приїхав з Венезуелі до Америки 3-го листопада 1956 р. Хто знає про них прошу голоситись до:
IVAN PASIJ
Maple Lane,
Wakarusa, Indiana, U.S.A.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

Посмертні Згадки

АНАСТАЗІЯ ОГАР, довголітня членица С-ва Любов, Відд. 37 У. Н. Союзу в Елізабет, Н. Дж., померла 22. листопада 1956 р. Походила з села Дигова, пов. Рогатин, Зах. Україна. Покійна була довший час касієркою і рек. секретаркою. Полишила в смутку сина Теодора і дочку Катерину, одну невістку і зятя і 2-ох внуків. Похорон відбувся в понеділок 26. листопада 1956 р. В похороні взяли участь родина і члениці Відд. Похоронено з церкви св. Володимира на цвинтар Rosehill в Linden, N. J. — В. Їй П.

Анна Гнатюк, секр.

ДЖОРДЖ ШАВАЛЮК, довголітній член Б-ва св. Юра, Відд. 379 У. Н. Союзу, в Шикаґо, Ілл., помер 29 листопада 1956 р. Покійний род. 1903 р. в селі Криве, пов. Радехів, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Марію, дочку Гелену і 2 синів Джорджа Джуніор і Володимира та 2 внуки Гелен і Михайла. Похорон відбувся в суботу, 1. грудня з правосл. церкви св. Володимира на цвинтар Елмвуд. В. Й. П.!

М. Семків, секр.

ПЕТРО ДМИТРИШИН, член 20-го Відд. У. Н. Союзу в Гемтремк, Міш., помер 8-го грудня 1956. Покійний уродився 1889 р. в селі Качанівка, пов. Скалат, Зах. Україна. До Америки прибув 1913 р. Полишив в смутку дружину Параску, сина Івана, невістку, 7 внуків і братів: Михайла, Івана, Иосифа, сестру Анну в краю і Рузьку. Покійний був чесним щирим членом відділу. Тлінні останки похоронено 12-го грудня з погребового заведення при участи родини, членів та знайомих з церкви Пр. Діви Марії на Mt. Olivet цвинтар в Дітройті. В. Й. П.!

А. Триш, секр.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше відповідно до величини оголошення, а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00, 1 цаль через 2 шпальти $3.50, 2 цалі через 2 шпальти $6.00, 3 цалі через 2 шпальти $10.00, 4 цалі через 2 шпальти $15.00, 5 цалів через 2 шпальти $18.00, 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 31-го грудня ц. р.

ТАРЗАН, ч. 3794. Відплата.

-- AND HURLED HIM INTO ITS CARNIVOROUS BODY! THUS WAS THE HUNTER, MALCOLM WARD, SILENCED FOREVER!

THE NATIVES GASPED AS A THICK TENDRIL WRAPPED ABOUT THEIR SCREAMING MASTER'S WAIST--

10/4-3794

Тубільці роззявили роти, коли тоненькі вусики обвивалися довкола стану їхнього пана, який верещав... І кинули... його на своє м'ясожерне тіло! Так то замовк навіки ловець Малколм Ворд!